

بازار تاریخی تبریز بستر گردشگری مذهبی/ اینجا اصالت حاکم است

اگر دنبال یک عزاداری سنتی و اصیل می‌گردید، باید به بازار تبریز مراجعه کنید، آنجا که صدای پیرغلامان حسینی از طبل‌ها بلندتر است و اصالت فراوان یافت می‌شود.

اگر دنبال یک عزاداری سنتی و اصیل می‌گردید، باید به بازار تبریز مراجعه کنید، آنجا که صدای پیرغلامان حسینی از طبل‌ها بلندتر است و اصالت فراوان یافت می‌شود.

خبرگزاری مهر، گروه استان‌ها: بهنام عبداللہی: یک گردشگر چینی می‌گوید: امروز اینجا بی‌نظیر است. منظور او روز عاشورا و بازار سرپوشیده تبریز است. منظورش بازاری است که راه تمام عزاداران حسینی در ایام محرم به آنجا می‌افتد، چه آن‌ها که سینه می‌زنند، چه آن‌ها که نوحه می‌خوانند و چه آن‌ها که برای تماشای یک عزاداری تاریخی می‌روند.

سال‌هاست که این‌گونه است. سال‌ها یعنی از دوران صفویه و زمان تاسیس بازار سرپوشیده تبریز است که دسته‌جات عزاداری تمام شهر به نوبت وارد بازار تبریز می‌شوند، سینه‌زنان یا زنجیرزنان مسیری را طی می‌کنند و سپس وارد مظهریه و سپس وارد مظهریه می‌شوند. این روند باعث به وجود آمدن یک عزاداری خاص شده و گردشگرانی را از سراسر جهان مجذوب خود می‌کند.

بازاریان عادت کرده‌اند؛ آنان از چندروز مانده به محرم رخت عزا بر تن بازار می‌پوشانند؛ هرکس پرچم سیاهی کنار مغازه‌اش علم می‌کند، هیئت امنای بازار پارچه‌های سیاه در تیمچه‌ها و راسته‌ها نصب می‌کنند و بزرگ‌ترین بازار سرپوشیده جهان را برای یک عزاداری پرشکوه آماده می‌کنند.

سال ۹۱ بود که سازمان میراث فرهنگی، عزاداری بازار تاریخی تبریز را ثبت ملی کرد. البته این کار باید سال‌ها پیش انجام می‌شد ولی بالاخره شد.

بازار تاریخی تبریز سال‌هاست که تلاش می‌کند تا ثابت کند که بازار، در یک کشور اسلامی، تنها مکانی برای خرید و فروش و فعالیت‌های اقتصادی نیست؛ و البته تا حدود زیادی موفق شده است که خود را به عنوان یک قطب فعال و قلب مذهبی شهر و بلکه کشور بشناساند.

در بازار تبریز همه مغازه‌دارها ایام محرم مخصوصاً تاسوعا، عاشورا و سومین روز شهادت امام حسین (ع) مغازه‌هایشان را نمی‌بندند. آن‌ها آغوش حجره‌های قدیمی و سنتی‌شان را به روی عزاداران حسینی باز می‌کنند و با چای و نان و پنیر و همچنین چیزهای ساده‌ای از آنان میزبانی می‌کنند. گردشگران از این موضوع بسیار استقبال می‌کنند؛ آن‌ها را می‌توان در جای جای بازار درحال نوشیدن چای یا خوردن لقمه‌های نان و پنیر و خرما دید.

نذری‌دادن در بازار تبریز کمی با نقاط دیگر شهر متفاوت است؛ اینجا کسی به صف نمی‌ایستد و لازم نیست نوبت را رعایت کند، چراکه صدها مغازه در فاصله‌های نزدیک به هم نذری پخش می‌کنند و به اندازه‌ای که به همه برسد، هست.

اما رعایت کردن نوبت برای دسته‌های عزاداری واجب است. یوسف قدرتی، یکی از پیشکسوتان عزاداری‌های بازار تبریز می‌گوید: دسته‌جات عزاداری از چند روز قبل نام‌نویسی می‌کنند و سپس لیست دسته‌جات بر اساس زمان حضورشان در بازار منتشر می‌شود.

به عقیده او، نام‌نویسی دسته‌جات باعث به وجود آمدن نظم می‌شود و علاوه بر آن، هرکس می‌تواند عزاداری دسته‌مورد علاقه‌اش را در زمان اعلام‌شده به تماشا بنشیند.

البته در گذشته تعداد دسته‌جات کمتر بود و اکنون سال به سال با توجه به اینکه عزاداری‌های بازار تبریز

به یکی از کانون‌های توجهات تبدیل می‌شود؛ تعداد دسته‌های داوطلب نیز افزایش پیدا می‌کند.

محمدتقی شهری، یکی از بازاریان قدیمی تبریز در گفتگو با خبرنگار مهر می‌گوید: هر کدام از دسته‌جات حسینی بر اساس سنت دیرینه برگزاری این مراسم‌ها، نام یکی از خیابان‌ها و محلات قدیمی تبریز را بر دوش می‌کشند و هر کدام با علم‌های ویژه‌ای دسته‌جات زنجیرزنی، سینه‌زنی و مرثیه‌خوانی مسیر بازار را طی می‌کنند.

او از جزئیات دسته‌ها در بازار توضیح می‌دهد: میدان‌داران در وسط این هیئت‌های عزاداری وظیفه میدان‌داری و حفظ نظم و ترتیب را برعهده دارند. میدان‌داران معمولاً از جوانان پرتوان و قوی هیکل دسته هستند تا توان هدایت با نظم و ترتیب هیئت را در طول این مسیر نسبتاً طولانی را داشته باشند. پیر و جوان در کنار هم و دوشادوش همدیگر به عزای سید و سالار شهیدان می‌گریند و اشک ماتم می‌ریزند.

شهری می‌گوید که هر دسته یک عرب، عجم و سینه‌زن دارد که دسته عرب‌ها پیش از همه وارد بازار شده و پس از آن عجم و بعد زنجیر زنان وارد می‌شوند.

از درب‌های بازار تاریخی تبریز طبل و آلات دیگری همچون آن رد نمی‌شود، البته نه بخاطر کوچکی درب‌ها. از ۵۰۰ سال پیش بازار تبریز میزبان هیئت‌هایی بود که فقط نوحه می‌خواندند و سینه یا زنجیر می‌زدند. همین سنت و رسم ادامه پیدا کرده است.

برخلاف آنکه امروزه بسیاری از دسته‌جات خیابانی دچار آسیب‌هایی شده‌اند و سنت و اصالت خود را باخته‌اند، اما بازار تبریز از این آسیب‌ها مصون مانده و شاید همین، مهم‌ترین دلیل پرتفردار بودن آن است.

اگر دسته‌جات بازار تبریز را از زیر چشم بگذرانید، بیش‌تر از سینه‌زنان جوان، افراد سالخورده و میان‌سال را خواهید دید. آن‌ها به اندازه تمام سال‌هایی که از کودکی و نوجوانی برای امام حسین (ع) عزاداری کرده‌اند، در بازار تبریز حضور یافته‌اند و سینه زده‌اند.

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدشهاب‌الدین حسینی، مدیرکل تبلیغات اسلامی آذربایجان شرقی می‌گوید که هر شهر برای خود در حوزه عزاداری برندهایی دارد و عزاداری بازار تبریز هم برند این شهر است.

او در گفتگو با خبرنگار مهر، از ضرورت حفظ و صیانت از این عزاداری‌ها سخن می‌گوید: این شیوه عزاداری باعث افتخار تبریز و مخصوصاً اهالی بازار است و باید برای حفظ آن همگی تلاش کنیم چراکه امروزه در جامعه‌مان به عزاداری‌های سنتی و اصیل بیش از همیشه نیازمندیم.

حجت‌الاسلام والمسلمین آل‌هاشم، امام جمعه تبریز نیز به همراه استاندار آذربایجان شرقی بارها در عزاداری‌های بازار تبریز شرکت کرده‌اند. این نشان می‌دهد که این عزاداری برای آن‌ها اهمیت دارد.

چندسالی هم می‌شود که عزاداری‌های بازار تبریز به صورت زنده از شبکه استانی سهند روی آنتن می‌رود و شهروندانی که نمی‌توانند به دلیل محدودیت فضا در مظفریه حضور داشته باشند، از تلویزیون با عزاداران امام حسین (ع) همدل می‌شوند.

حالا همه‌چیز آماده است؛ همه‌چیز آماده است تا یک گردشگری مذهبی راه بیندازیم. امسال تبریز به عنوان پایتخت گردشگری جهان اسلام انتخاب شده است اما بنظر می‌رسد کمترین میزان توجهات، به جنبه‌های اسلامی و مذهبی گردشگری می‌شود.

حالا فرصت خوبی است که مسئولان متولی در حوزه گردشگری، عزاداری بازار تبریز را به عنوان پایلوت گردشگری مذهبی در اولین پایتخت تشیع جهان به رسمیت بشناسند. چه اشکالی دارد گردشگران خارجی در کنار فرش و صنایع

دستی و سوغات، اندکی هم از فرهنگ اسلامی‌مان با خودشان ببرند؟